

ELOY MORENO

ZEMĚ

NAJÍT PRAVDU NENÍ PROBLÉM.
TĚŽŠÍ JE ROZHODNOUT, JAK S NÍ NALOŽIT.

ZEMĚ

© 2020, Eloy Moreno

*Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.*

Translation © Lenka Malinová, 2023

Cover © Martin Kopecký, 2023

© DOBROVSKÝ s.r.o., 2023

ISBN 978-80-277-3727-7 (pdf)

ELOY MORENO

ZEMĚ

A small silhouette of a person wearing a hooded jacket and pants, standing with their back to the viewer. They are positioned in the center, directly in front of the large, bold, black letters of the word 'ZEMĚ'. The person's size is significantly smaller than the letters, emphasizing the scale of the word.

přeložila Lenka Malinová

F**B****S**

Před 30 lety...

Staré auto odbočí na nebezpečnou cestu a pohltí ho les. Les se stromy tak vysokými a tak propletenými, že se jejich větvemi sotva prodere nějaký paprsek světla.

Muž za volantem celou cestu mlčel, v duchu si procházel každý krok, který od té chvíle učiní. Je nervózní, zkoušel si to mnohokrát, ale vždycky jen sám.

V rádiu to už několik minut chrčí, a když vjedou do lesa, ztichne úplně: tady už není signál.

Dvě děti na zadní sedačce mlčí také. Obě jsou vyděšené, protože netuší, kam jedou, ani k čemu je klíč, který každému z nich visí na krku.

Zhruba deset minut jedou bahnem a tichem, až dorazí na malou mýtinu, kde na ně čeká dřevěná chata. Nikdo další tam není, jen oni a nejistota.

Všichni tři vystoupí z auta a muži se podaří odemknout až po dvou marných pokusech, jako by je dveře nechtěly vpustit dovnitř.

Obě děti pomalu vejdou, jejich oči se snaží přivyknout temnotě, která pohltila celou tu chvíli. Zato muž zamíří rovnou ke krbové římsě, vezme si zápalky a rozsvítí svíčku.

Mile je pobídne, aby se posadily na pohovku, a další sirkou se přitom snaží zapálit oheň.

Děvčátko nahmatá ruku staršího bratra a pořádně ji stiskne.

„Jen klid, nic se neděje,“ zašeptá sestře do ucha.

V krbu se konečně rozhoří oheň.

Muž zajde dozadu a přinese si starou židli a dřevěnou krabíčku. Posadí se naproti pohovce, čelem k nim.

Usměje se.

A začne mluvit.

A děti poslouchají.

Vysvětluje jim, že si zahrají malou hru, takovou, jakou ještě nikdy nehrály. Snaží se je přesvědčit, že to bude zábava.

Pomalou vyjmenovává pravidla.

Chlapec i dívka beze slova poslouchají. Přikyvují každé větě a snaží se zapamatovat si všechny instrukce. Když muž konečně domluví, oba se opatrně dotknou klíče, který mají pověšený na krku.

Muž vstane a nechá dřevěnou krabičku na zemi. Zamíří ke krbu a natáhne ruce k ohni. A jak tam stojí, zády k nim, znovu promluví.

„Cenu si volíte vy... ale nebude to cena, kterou získáte hned, bude to cena na celý zbytek vašeho života.“

Ticho.

Muž se sehne a mne si ruce, které drží příliš blízko ohni.

„Vymyslete si něco, co by vám udělalo tu největší radost na světě, čeho byste rádi dosáhli, až budete velcí. Ať je to cokoli, pokud tu hru dohrajete, slibuju vám, že udělám, co bude v mých silách, aby se to přání splnilo. Ale je tu jedna věc... nesmíte o svém přání nikomu povědět: ani ty jí, ani ona tobě, znát ho můžu jen já, bude to naše tajemství.“

Děti na sebe pohlédnou a netuší, co na to říct, snad proto, že jsou na takové rozhodnutí ještě malé.

„Žádný spěch, času máme dost...“

Obě vědí, že tohle je důležitá chvíle jejich života, protože jestli se něco v dětství naučily, tak to, že když muž, který teď stojí proti nim, něco slíbí, tak to také dodrží.

Po několika minutách, kdy je slyšet jen praskání větví v ohni, se zvedne chlapec, přijde k muži, který dál dřepí u krbu, a pošeptá mu něco do ucha. Muž přikývne a usměje se. Chlapec mu úsměv opětuje.

Děvčátko pořád sedí na pohovce, nic neříká, podle věku by se zdálo, že je ještě moc malé na to, aby vědělo, co si má přát, mohli bychom si dokonce myslet, že tu otázku nepochopilo... Ale není tomu tak, ve skutečnosti se rozhodlo, že se otci postaví, a tak v duchu přemýšlí nad nějakým přáním, které by bylo tak velké, až by bylo nesplnitelné. Po několika minutách, kdy pátrá v roji nápadů, se konečně pro jeden rozhodne a pomalu se začne šourat směrem k muži. Trochu se sehne a pošeptá mu své přání do ucha.

„Ale...“ namítá překvapeně muž.

„To je moje přání,“ odpoví mu holčička s úsměvem, který už dlouho není upřímný.

Obě děti se znovu posadí na pohovku.

Uběhne několik minut. Ticho.

Muž vstane, políbí je na tvář, a když se nenápadně přesvědčí, že kamera nad dveřmi běží, opustí chatu.

Děti tam zůstanou samy, společnost jim dělá jen světlo a teplo krbu.

Muž otočí klíčem v zámku, zamíří k autu, nastartuje a odjede... ale nepříliš daleko. Dost na to, aby si myslely, že je pryč, ale na vzdálenost nutnou k tomu, aby mohl dohlédnout na to, co se bude dál dít, aniž se o tom dozvedí.

A čeká.

Uběhne několik minut.

Deset minut.

Chvěje se v autě zimou.

Dvacet minut.

Muž začíná být nervózní. Je v pokušení jít ven a zjistit, jak ve hře pokročily.

Ticho. Chlad. Je slyšet výkřik: dívčí hlas. Výkřik, který rozčísne zdi chaty, les i sám sebe.

Muž vystoupí z auta a rozběhne se k nim, jak nejrychleji dovede.

Tím to všechno začalo. A vlastně i skončilo.

*Člověk je tvor, který zvykne všemu –
tohle je tuším jeho nejlepší definice.*

F. M. DOSTOJEVSKIJ

*Říkat pravdu v čase všeobecného
klamu je revoluční čin.*

G. ORWELL

„Dobry večer,“ pronesl šeptem po několikaminutovém potlesku.

A znovu se pohroužil do mlčení.

Několikrát otevřel a zavřel oči, jako by se snažil uvyknout zřítelnice na záblesky fotoaparátů, které se jako údery blesku sesypaly na jeho tvář.

Stala se z toho událost roku, ten největší bulvár psal dokonce o události století. Dějiště bylo stejné jako vždycky: nádherné divadlo ze skla a oceli, které patřilo společnosti, jen důvod byl tentokrát docela jiný: svět sledoval poslední chvíle muže, z něž se stal nejmocnější člověk planety.

Novináři se pokoušeli získat onu „velkou“ fotku, která se následujícího dne objeví na titulních stránkách hlavních světových médií. Věděli, že každyčké gesto, každé slovo... každý detail by se mohl jako virus rozšířit po sociálních sítích.

Místo toho, abych toho dne stála dole u jeho nohou a snažila se zachytit větu nebo snímek roku, seděla jsem v exkluzivní zóně VIP, obklopená politiky a podnikateli, kteří skrývali po kapsách tolik sraček, že mi bylo zatěžko dívat se jim do očí.

Všichni mě znali a já znala zase je. Všichni znali jedinou novinářku, které se podařilo toho muže několikrát porazit u soudu. Proto mě nikdo nepozdravil, když jsem tam přišla.

I když o tom, čeho se má akce týkat, nevydali žádnou tiskovou zprávu, skoro všichni jsme věděli, co ten muž, který se v tu chvíli sotva držel na nohou, asi řekne. Tušili jsme, že to bude jeho sbohem, že to bude naposled, kdy se objeví na veřejnosti. Všichni jsme znali pravdu, kterou se společnost snažila poslední rok ututlat.

Je ale nemožné udržet tajemství pod pokličkou, když se postaví přímo před vás na pódium a začne mluvit, ačkoli se sotva drží na nohou.

A tak tam teď mlčky stál v houštině kamer a potlesku, muž, který své impérium vybudoval díky jediné jediné videokameře. Díky malé kameře, na niž natáčel soutěže, které si sám vymýšlel. Vizionář, který od počátku revolučním způsobem proměnil televizní průmysl, ten, kdo si dovolil dělat věci, o nichž si ostatní ani nedovedli představit, že by byly možné, muž, který z ničeho vybudoval nejbohatší společnost na světě... Muž, který postupně získal větší moc než sám prezident. Pro mnohé génius... pro jiné člověk hodný pohrdání.

Muž, který začínal s vizí, že bude dělat nejlepší televizní zábavu na světě, a který nakonec produkoval ty nejotřesnější, nejostudnější pořady... jež měly největší sledovanost.

Muž, který nashromáždil největší majetek na planetě a který rok co rok vedl žebříček časopisu *Forbes*. Člověk s tolika penězi a takovou mocí, že i nejmocnější světa u něj žadonili o schůzku, nikoli naopak.

Také to byl muž, který překročil všechny hranice, morální i legální, který proti sobě poštvál rodiny, který zničil manželství a tyl z cizího neštěstí způsobem do té doby neviděným. Muž, kterému se podařilo zneprátnit si snad všechny existující neziskové organizace:

ekologické, lidskoprávní, ochránce zvířat... z lidské bytosti si udělal svoji hračku.

Muž, který byl schopen udělat cokoli, aby zvedl sledovanost, cokoli...

A ten muž byl můj otec.

Doprava v části města kvůli té události úplně zkolabovala. Tři hlavní třídy byly uzavřeny a kolem budovy vzniklo široké ochranné pásmo.

Byly slyšet – a občas i vidět – dvě helikoptéry, které přelétaly nad okolními budovami, a soukromá ostraha byla tak početná, že lidé museli čekat v několikahodinových frontách, než je vpustili do prostoru vyhrazeného pro veřejnost a pro tisk.

Muž, který právě hovořil, měl víc nepřátel než přátel, proto muse-la být kontrola u vstupu velice důkladná. Potom, co jste prošli třemi bezpečnostními rámy, vás členové soukromé ostrahy ještě důkladně prošacovali.

Právě při tom byla odhalena víc než třicítka střelných zbraní. Ani jedna z nich tam nebyla přinesena s úmyslem spáchat atentát: šlo o opomenutí hostů, kteří se hned omlouvali a bez námitek zbraně odkládali do úschovny.

Jenže žádná metoda není neomylná a jediné přehlédnutí, chvilka zmatku... vždycky se najde někdo, kdo dovnitř pronese malou pistoli, takovou, co skoro není vidět, takovou, co se vejde do kapsy, ale dovede zabít, pokud z ní vystřelíte ze správného místa a na správnou vzdálenost.

A skutečně, navzdory tisícům dolarů, které se vynaložily na bezpečnostní opatření, když ten muž začal hovořit, ta pistole už byla v sále.

Ano, můj otec, muž, který začal pracovat tolik, až zapomněl, že tam někde existuje i jeho rodina. Muž, který mnohem dřív, než by si jakákoli dcera přála, začal směňovat polibky za peníze, objetí za dárky a lásku za sliby.

A já jsem tam byla z jediného důvodu: Nellyne.

Tohle bylo napsáno na obálce, která mi přišla. Kdyby tam napsal Nel nebo Nelly jako při předchozích příležitostech, kdy jsem podobnou pozvánku dostala, nešla bych. Jenže tentokrát tam poprvé napsal „Nellyne“.

Ten večer jsem přijela sama a vešla dovnitř zadním vchodem, ukázala jsem svou akreditaci a mé příjmení už zařídilo zbytek. Personál soukromé ochranky nedbal na mé námitky a doprovodil mě až k prezidentské lóži, což mi, vzhledem k tomu, co se událo později, dost možná zachránilo život. Nechal pro mě vyhradit to nejlepší sedadlo v první řadě, jen několik metrů od něj.

A to byl důvod, proč se naše pohledy nevyhnutelně střetly, jakmile vyšel na pódium. Tam, v hluku potlesku, ve spršce záblesků, z obrovské dálky vzájemného odcizení, jsme se na sebe podívali. Zahlédla jsem, jak jeho rty vykreslily ve vzduchu jediné slovo: Nellyne.

Takhle mi říkali jen tři lidé: jeden už byl mrtvý, druhý mi zmizel ze života už před mnoha lety a třetí stál v tu chvíli přímo přede mnou.

Nellyne. Slovo, které se mi začínalo vytrácet z paměti a jež mě přeneslo do minulosti, kterou jsem celý život odsouvala někam hluboko dozadu. Třeba mě právě takhle naděje, že budu mít možnost vrátit se do míst, kde jsem byla šťastná, přesvědčila, abych tam toho večera přišla. Nellyne. Tak mi říkával v dobách, kdy se ještě choval jako otec.

Bydleli jsme v malém městečku, které obklopoval nádherný les, kam jsme každý víkend chodívali společně na procházky. Deset minut od domu byla i řeka, kde jsme se v létě koupali a v zimě chytali ryby. Peněz jsme moc neměli, ale zato jsme měli jeho. Byla to šťastná léta. Až do dne, kdy přinesl tu kameru a všechno se začalo pomalu měnit.

Nejprve nás ten nápad nadchl, nová hračka, díky které jsme si mohli natáčet vlastní filmy. Jenže to, co bylo zpočátku jen koníček, postupně přerostlo v posedlost a později i v živobytí, které nás všechny nakonec vypudilo z jeho blízkosti; no, vlastně skoro všechny. Vždycky jsem si říkala, že kdyby se ta malá kamera tenkrát doma neobjevila, všechno by bylo úplně jiné... naše životy, náš vztah, my...

Jenže jí začal být posedlý. Natáčel, natáčel a natáčel a potom jsme se na to večer dívali. Moje matka byla studem rudá jako rak, ale my s bratrem jsme byli nadšení. Vybavuju si, jak se mnou dělal kamerové zkoušky a jak jsme se smáli, když se záběry vůbec nepovedly, jak jsme se uprostřed scény zničehonic hloupě rozřehtali a museli jsme kameru stopnout...

Jenže postupem času mi přestal říkat Nellyne a jeho sny začaly být tak velké, že se všechno ostatní kolem něj – a to spojení *všechno ostatní* zahrnovalo i nás – vytratilo.

Trvalo několik vteřin, než dokázal znovu promluvit, potichu, jako by ve skutečnosti nechtěl říct nic, jako by se slova nerodila v jeho hrdle, ale unikala z jeho svědomí, pokud mu ještě vůbec nějaké zbývalo.

„Dobrý večer...“ Znovu se odmlčel. „Změnil jsem se k nepoznání, že? Nicméně dostal jsem se až sem a to není málo.“

Byl slyšet smích a pak se rozezněl potlesk, který se protáhl na několik minut, během nichž několikrát pomalu vztáhl ruce, aby ho utišil.

„Dnes vystupuji na veřejnosti naposled, dnes večer se rozloučím se světem televizních kamer, se světem, který mi dal tolik radosti a díky němuž jsem toho tolik prožil... Jenže všechno jednou dospěje ke svému konci a já už musím přenechat místo novým generacím, mé tělo řeklo dost...“

Sál v tu chvíli ztichl.

Můj otec zavřel oči a ztěžka polkl.

A jak byl vyhublý, skoro jsme mohli vidět, jak mu sliny putují ústy, stékají hrdlem a mizí v těle, které se téměř ztrácelo ve smokingu. Přistoupil k mikrofonu a pronesl něco, co už jsme všichni věděli.

„Mám rakovinu, která mě zabila.“

V budově se rozhostilo ticho.

Následující minuty bylo v sále slyšet jen tlumené mumláni.

Vlastně už to každý věděl, ale nikdo se neodvážil to oficiálně potvrdit: můj otec byl nemocný. Na každé fotce, kterou se bulváru zdařilo ukořistit v posledních měsících, byl vidět stále hubenější, slabší člověk. Právě v té chvíli mohl mimochodem každý spatřit, jak mu póry kůže uniká život.

Metr devadesát vysoký muž s modrýma očima, pohledný... jenž byl na vrcholu sil jedním z nejžádoucnějších lidí na planetě, byl teď v pouhých sedmašedesáti kostrou potaženou černým oblekem. A ta kostra se nějak držela na nohou před publikem, nikdo nevěděl jak.

„Ano, vlastně mě už zabila. Teď už čekám jen na to, až umřu. Evidentně ještě existují věci, které se za peníze koupit nedají, protože jinak...“ pomalu se nadechl, aby nabral sil a mohl pokračovat. „No, ale na každého jednou dojde a já můžu říct, že jsem žil. Jak jsem kdysi slyšel, smrt je jen počátek nesmrtelnosti.“

Ticho.

Zadíval se klidným pohledem do publika, znovu se naklonil k mikrofonu a pokračoval.

„Nechtěl jsem ale odejít ze své společnosti, aniž bych učinil doznání, nedůležitější doznání v celé své profesní dráze. Jak se říkávalo za mých mladých let: roztočte rotačky.“

„Televize je lež.“

Pak nechal bobtnat ticho.

Ticho přerostlo v úsměvy a vmžiku se sálem nesl hlasitý smích.

„No, tak tady máte text na zítřejší titulku. Všechno, naprosto všechno je lež.“ Diváci začali tleskat.

Po několika minutách ho konečně pustili zase ke slovu.

„Najímali jsme si herce, aby vytvářeli falešné události, kterými jsme pak krmili debatní pořady a bulvární časopisy, jež samozřejmě také patří naší společnosti, záměrně jsme pošpinili kuchyni nějaké restaurace, abychom ji pak mohli kritizovat a znovu uvést do pořádku, sami jsme naplnili skladiště věcmi podle naší libovůle, jen aby sledovanost rostla, najímali jsme si falešné prodávající, aby do zastavárny nosili starožitnosti určité značky, a tak jsme vydělávali na skryté reklamě, natáčeli jsme dobrodruha, jak se brodí přes ledovou řeku uprostřed nehostinné krajiny, a neukázali jsme přitom, že o pár metrů dál je most, benzínka, nebo dokonce McDonald's u dálnice. Ovlivňovali jsme soutěže, aby si první cenu odnesl účastník, který se lidem nejvíc líbí, člověk, který nám přinese největší sledovanost, nikoli ten, kdo toho ví nejvíc, na suchara chytrolína vždycky vyšla otázka, na kterou nenajdete odpověď ani na internetu. Za každým dítkem v kuchařské soutěži stojí šéfkuchař, který připravuje pokrmy, jež se potom objevují na obrazovce... Všechno, absolutně všechno v televizi je zmanipulované. Všechno je lež.“

Jak otec mluvil, tváře přihlížejících se postupně měnily: úsměvy se vytratily, lidé si začínali uvědomovat, že to není vtip, že to ten muž myslí vážně.

„Potíž – a pro mě samozřejmě výhoda – je v tom, že existují milióny, miliardy lidí, kteří si myslí, že... No, vlastně si to jen nemyslí,

jsou skálopevně přesvědčeni, že cokoli, co dávají v televizi, je pravda... a i když viděli tutéž herečku v jednom pořadu, kde představovala týranou ženu, a v dalším, kde dělala dobrodružku v Himálaji, nejsou s to si uvědomit, že jde o stejnou osobu.“

Na okamžik se odmlčel, aby se mohl nadechnout, bylo to příliš mnoho slov za sebou na někoho, kdo byl tak zesláblý. Vzal si skleničku, a jak ji zvedal k ústům, málem vodu vylil. Nakonec se dokázal s obtížemi napít a vrátil skleničku zpátky.

„Promiňte...“, zašeptal, zatímco nabíral síly. „Nejlepší na televizi je ale bezpochyby to, že z nás: producentů, scenáristů a majitelů celého byznysu, dělá bohy. Hned zítra můžu na kohokoli ukázat, na třech, čtyřech svých zpravodajských kanálech odvysíláme zprávu, že je to násilník, a sociální sítě se už postarají o to, aby mu zavařily na zbytek života, i když se později ukáže, že to byla lež. To už je jedno, to už neodvysíláme, nebo necháme dole na obrazovce proběhnout tak malý text a tak rychle, že ho nikdo nestačí přečíst. Samozřejmě to můžeme udělat i opačně: vezmeme toho největšího blbce pod sluncem a uděláme z něj hrdinu, politika, či dokonce prezidenta. Můžeme si hrát na bohy a já jsem bohem byl. Byl jsem bůh!“ zvolal a vzápětí se rozkašlal.

Nikdo nic neříkal, publikum tiše sedělo.

Pokusil se znovu uchopit skleničku, ale tentokrát mu upadla na zem. Okamžitě mu kdosi přispěchal na pomoc.

Přišel on. Můj „on“. Člověk, který tenkrát před mnoha lety nepotřeboval plášť, aby byl mým hrdinou.

On, můj bratr.

On, který se mi vzdaloval stejnou rychlostí, jakou se sbližoval s otcem, obzvláště potom, co má matka, to jediné, co nás k sobě ještě poutalo, zemřela.

Myslím si, že to bylo právě tehdy, na pohřbu, kde bylo na první pohled patrné, jak moc peněz a jak málo lásky na něj vynaložili, kdy nám došlo, že se vlastně objímáme na rozloučenou.

Protože když maminka zemřela, zmizelo s ní i to, co nás ještě pojilo k sobě: všechny ty společné návštěvy v domově důchodců, telefonáty, abychom zjistili, jak na tom je, jestli se tomu druhému zdálo, že je na tom lépe, jestli mu připadala v lepší náladě, jestli jsme v posledních dnech postřehli nějaký posun k lepšímu...

Tohle trvalo několik měsíců: společné chvíle v čekárně, šeptem sdělované chmury nad kávou, procházky v zahradě toho vězení oděného do bílé barvy, zatímco ona podstupovala nějakou léčebnou proceduru... zkrátka přihlížení tomu, jak nám matka mizí před očima, jak z ní život uniká každým dechem...

Po maminčině smrti se naše cesty začaly pomalu rozcházet. Pauzy mezi jednotlivými telefonáty byly čím dál větší, zprávy kratší a odmlky delší. Až nastal den, kdy jsme se přestali stýkat, jednoduše jsme spolu přestali mluvit. Nepřihodilo se nic zvláštního, a právě proto, že k tomu nebyl žádný důvod, to bylo o to smutnější.

A teď tam stál a shýbal se pro skleničku, kterou můj otec, *náš* otec, už nedokázal udržet.

„Ano, všechno je lež...“ dodal otec po té odmlce. „A víte, co je na lhaní nejlepší? Že nezná hranic. Jakmile jednou okusíte, jak je to návykové, už to nejde zastavit a lži se jen množí a narůstají... protože je vždycky možné vymyslet lež větší, než byla ta přechozí...“ Znovu se rozkašlal.

Ticho.

„To je velký problém televize: moc. Protože kvůli moci zapomínáte na to, co je správné a spravedlivé... moc chce přihlížet jedinému: jak rostete do výše.“

Znovu se odmlčel, dost možná to bylo příliš mnoho vět za sebou... nebo příliš mnoho pravd. Několikrát si odkašlal, pak se snažil pokračovat a nezhroutit se přímo na pódiu.

„Až nastane den, kdy si uvědomíte, že si můžete s lidmi dělat, co chcete, že máte stáda lidských ovcí, která sedí na gauči, připravena hltat každý nápad, který jim chcete nacpat do hlavy. Nejsou to samozřejmě všichni, ještě pořád se najde někdo, kdo si radši přečte knížku nebo si venku pohraje s dětmi... Ale je jich málo, velice málo... a nás zajímá ten zbytek, masa, díky níž jsme zbohatli. Jistě, hlavně já, ale vy tady také, vy všichni, kdo tu jste,“ řekl, pomalu zvedl ruku a ukázal prstem do publika.

Pohrát si s dětmi... Pěkná ironie, že zrovna můj otec řekl něco takového. Ano, hrál si se mnou, dvěma různými způsoby: v prvních letech jako otec, později jako domácí mazlíček. Mazlíček, který příliš brzy vystřídal vrtění ocáskem za vyceněné zuby.

Nikdo se neusmíval, po jeho slovech vládlo v sále čím dál větší napětí... jenže kdo by vstával? Celé se to živě vysílalo do více než sto padesáti zemí, téměř celý svět naslouchal slovům toho muže. Navíc

se v té budově shromáždili nejmocnější lidé planety a všichni odevzdaně čekali, co vypadne z toho těla, které nevážilo ani padesát kilo.

„Investoři se nicméně nemusejí znepokojoval, není důvod dělat si starosti, vím, že mnoho z vás už počítá, jak velkou škodu mohou má slova způsobit vašim peněženkám a akciím. Jen klid... Copak toho narkoman nechá jen proto, že mu řekneme, že drogy jsou špatné? Copak přestane kuřák s cigaretami jen proto, že mu oznámíme, že tabák zabíjí? Ne, protože toho nechat nemůžou, nedokážou přestat... Tohle je na lidské bytosti zázračné! Můžeme zbohatnout díky jejím závislostem. Nejde koneckonců o nic jiného než najít lidské slabiny a vydělat na nich.“

Ticho.

Lehce se odtáhl od mikrofonu, rozhlédl se kolem sebe a pokračoval.

„Závislost na televizi je našťastí legální a nikdy se kvůli tomu neocitnu ve vězení. Lidé se nepřestanou dívat jen pro to, co jsem tu dnes řekl, a moc dobře vědí proč, protože to tak dělají už od malička a už netuší, co by mohli dělat jiného. Vytvořili jsme dokonalý ekosystém umožňující vydělat peníze: dáme lidem chatrné vzdělání, během něž nabudou pocitu, že četba knih je za trest, pak je přinutíme osm či deset hodin denně vykonávat práci na hovno za směšný plat a oni budou na konci dne tak unavení, že nebudou mít chuť na nic jiného než si po příchodu domů pustit televizi. A televize jim řekne, za co mají utratit peníze, které tak těžko vydělali. Dokonale promazané soukolí. Takže nemějte obavy, ať dnes večer řeknu jakoukoli šílenost, tahle bitva je pro ně předem prohraná.“

Deset metrů nad pódium v budově, kde se teď rozhostilo ticho, hlídá několik ostřelovačů každý pohyb zúčastněných.

Ze zkušenosti vědí, že navzdory podrobné prohlídce u vchodu se vždycky něco přehlédne: nožík, nějaká věc, kterou je možné hodit, tekutina, která ve spojení s nějakou další vytvoří výbušnou směs... možností je mnoho. Obzvláště když je protagonistou toho večera muž, na něhož bylo v posledních letech spácháno několik atentátů.

Šlo o útoky psychicky narušených jedinců, příbuzných některého ze soutěžících nebo o pokusy několika neziskovek, které se občas spojily s jediným cílem: zabít muže, který tu dnes řeční.

Ostřelovači nepřestávají pozorovat publikum a snaží se odhalit jakýkoli podivný pohyb.

„Vzpomínám si na své začátky,“ pokračoval skoro šeptem. „Když se za sebe ohlédnu... Všechny ty miloučké soutěže... Dělali jsme geniální věci, zpočátku jen v malém měřítku, s nevelkým rozpočtem... Vybavuju si, že už tehdy jsem si najímal kamarády a známé, aby hráli soutěžící... Tím jsme se lišili od konkurence: naše soutěže byly zábavné, protože soutěžící byli falešní a všechno hráli. Švindl? Jistě, ale důležité přece bylo, abychom lidi bavili.“

Vždycky láskyplně vzpomínám na to, jak jsem dostal první příležitost... V dobách, kdy byly všechny soutěže stejné, jsem věděl, jak přijít s něčím novým. Vzpomínáte si na *Hru s klíči*? To byl můj první triumf.“

Hra s klíči... A já jsem se roztrásla. Pevně jsem sevřela pravačku, jako už tolikrát, v bláhové naději, že až dlaň rozevřu, jizva už tam nebude.

„Tou hrou to všechno začalo: přitekly peníze a peníze jsou dobré v tom, že vám umožní dělat věci ve velkém. Natáčeli jsme čím dál lepší, neotřelejší, odvážnější pořady...“

Až přišla chvíle, kdy jsme si uvědomili, že čím víc soutěžící trpí, tím větší máme sledovanost, a tohle vědomí se stalo naším největším pokladem, protože utrpení se vždycky dalo prohloubit nebo alespoň pojmout jinak. Také jsme zjistili, že lidé zbožňují násilí, sex, zradu... proto bylo naprosto nevyhnutelné, abychom nakonec přišli se soutěží, jako byla ta, která se stala jednou z nejúspěšnějších v naší historii...“

Odmlčel se, zlehka se nadechl, pomalu uchopil skleničku a napil se vody.

Zadíval se do publika.

Pak se nahnul k mikrofonu.

„Jistě všichni víte, o čem mluvím, o *Domě*. Ten nápad vznikl popravdě jednou v baru, tehdy jsme si s mým dobrým kamarádem Dmitrym dávali předposlední sklenku a pozorovali lidi okolo, když mi zničehonic navrhl, že bychom mohli udělat soutěž, kde by několik lidí žilo v domě prošpikovaném kamerami, které by je ve dne v noci natáčely.

Vzpomínám si, že jsem úplně oněměl, sklenku v ruce... a v paměti mi uvízla slovo za slovem má odpověď – byl jsem ale naivka!

Řekl jsem mu: ‚Kdo při smyslech by trávil čas tím, že bude sledovat život jiných, když může žít svůj vlastní?‘

A vybavuju si i to, co mi na to odpověděl, jako by tu teď stál přímo přede mnou: *všichni ti, co vlastní život nemají*, řekl mi.

Toho dne mi dal starý dobrý Dmitry lekci. Díky té soutěži jsem si uvědomil, že existuje obrovské množství lidí, kteří nežijí vlastní život a nemají nic lepšího na práci než den co den sledovat, jak ze sebe deset lidí v jednom domě dělá blbečky.

Musím se vám přiznat, že jsem si myslel, že to vydrží dva dny, a podívejte, už se ani nedopočítám, kolikátá běží řada. Navíc jsme pak dokázali z našeho úspěchu vyždímat maximum: reportáže, aby se zvedl prodej časopisů, které jsme také vydávali my, rozhovory pro bulvární pořady, které rovněž patřily našemu konsorciu...“

Otec se rozkašlal do hrobového ticha, které se rozhostilo v sále, kde nikdo, vůbec nikdo ani nehlesl.

„Promiňte...“, řekl a několikrát se zhluboka nadechl, dokud nepopadl dech. „Ten pořad nás inspiroval k tomu, zajít ještě dál. Bylo to mé nejkreativnější období: soutěž o nejelegantnější rozvod či o to, čím rozchod bude traumatičtější, nevěry, za nimiž stáli velmi atraktivní herci, kteří měli cíleně zničit něčí manželství.

Pak jsme zašli ještě o krok dál, s naším slavným pořadem *Tohle dítě nechci*. Vzpomínáte? Pořad s potraty v přímém přenosu, kde jsme v domě plném kamer shromáždili matky a sledovali jsme, co si počnou s nechtěným těhotenstvím... a ty pak činily konečné rozhodnutí přímo na scéně podle toho, jak hlasovali diváci.

A tehdy také začaly první velké útoky na mou osobu: feministické spolky bažily po mé smrti! Takové pokrytectví! Vždyť většina těch žen otěhotněla jen proto, aby se mohly dostat do soutěže... A tyhle spolky pak tvrdily, že zrůda jsem tu já.“

Opět ticho.

Začal se neznatelně třást.

Několikrát se zhluboka nadechl.

Pak pokračoval.

„Potom přišlo *Mám odejít, nebo zůstat?*, první pořad se sebevraždami v přímém přenosu. První živě vysílaná sebevražda byla dalším milníkem v zábavním průmyslu, nikdo nezašel tak daleko.

Lidé šileli, scházeli se v barech, pořádali rodinné sešlosti, aby mohli poprvé přihlížet tomu, jak se člověk, který přišel o všechno, vrhne ze střechy dolů. Nikdo ho nenutil, zákon byl na naší straně, on podepsal smlouvu.

Je pravda, že casting na ten pořad byl poněkud zvláštní: lidé na mizině, v hluboké depresi po rozvodu, matky, které přišly o děti... Ano, přiznávám, když se nad tím chladně zamyslíte, je to zdrcující... Jenže co když vám řeknu, že tahle soutěž se stala ve své době nejsledovanějším pořadem na světě? Kdo je tu pak zrůda?“

Ticho.

Všichni jsme spatřili, jak se mu po tváři mihl téměř neznatelný úsměv.

„Zrůda, démon, úchyl, bezpáteřní člověk... ano, ano, takhle mi říkali v mnoha sdělovacích prostředcích... Jenže jak bychom potom měli nazývat všechny ty lidi, co se přišli podívat, jak se ten muž vrhne do prázdna? A všechny ty, kteří na tom pak zbohatli? Co všechny ty nálepky, hrníčky, placky s jeho jménem, které se prodaly? Jak bychom měli říkat těm, kteří si koupili tričko s nápisem **BYL JSEM U TOHO, KDYŽ RICKY LETĚL?**“

Odpočinul si, nabral vzduch do plic...

Tělo se mu chvělo čím dál víc, jako by se kostra, která ho podpírala, měla co nevidět sesypat na zem.

„A přes to, co jsem vám teď řekl, přestože jsme jen dali lidem to, po čem touží, uznávám, že se během těch let staly i věci, kterým jsme mohli předejít, kterým jsme měli předejít... To je cena... když riskujete, nemůžete zamezit vedlejším škodám.“

Právě tyhle vedlejší škody dělaly přítomné ostraze největší starosti. Proto střežila všechny východy a proto byli na střeše ostřelovači... Protože ony vedlejší škody spáchaly na muže, který právě hovořil, několik atentátů: muž, který byl nucen přihlížet tomu, jak se mu hroubí manželství, protože jeho žena ho podvádí s přitažlivým hercem najatým tvůrci pořadu, prarodiče, kteří v přímém přenosu sledovali, jak se jejich vnouče nenarodí, soutěžící, kteří se napřed dotkli nebes, ale pak přišli o všechno, matky, jejichž dcery okusily opojnou chuť slávy, propadly drogám a začaly se prostituovat... Společnost měla právě z těchto vedlejších škod největší obavy, protože byly nepředvídatelné a mohly kdykoli vybuchnout. Lidé si nedokážou uvědomit, jak trpělivá může být pomsta.

Proto ty podrobné prohlídky. Jenže toho večera nestačily: pistole už byla uvnitř v sále a její majitel byl připraven ji použít, pouze vyčkával na vhodnou chvíli.

„A konečně přišel soutěžní pořad, díky kterému se naše společnost stala nejbohatší na světě. Mé velké mistrovské dílo. Práva jsme prodali do více než sto osmdesáti zemí za takové peníze, že bych potřeboval několik životů, abych je vůbec přepočítal.

Vlastně jsem se to nesnažil vymyslet, ten nápad přišel sám. NASA potřebovala peníze, částku, kterou by žádná vláda nedokázala zaplatit, a já jsem potřeboval sledovanost, chtěl jsem se šířit jako virus, který všechno zdecimuje... bohužel občas i tělo svého hostitele. Technologie už existovala, chyběly jen finance.

Jak už většina z vás ví, uzavřeli jsme dohodu: oni vyšlou své vědce a my soutěžící. To vše odděleně: dva vesmírné lety, dvě kolonie. Dost daleko na to, aby se navzájem neobtěžovaly, ale dost blízko, aby mohly v nouzovém případě spolupracovat.

Byly to chvíle naprostého triumfu, má sláva sahala až ke hvězdám. Sledovanost se rázem nepočítala na tisíce, ale na milióny. Každý večer jsme se dívali na ukazatele a ty den co den překonávaly limity grafu. Měli jsme samozřejmě jediné omezení, světovou populaci, jen to nám zabránilo růst dál.

Vymklo se mi to z rukou, přiznávám. Vzpomínám si na tu titulní stránku, na které mě zpodobnili s vavřínovým věncem na hlavě. ‚William Miller, imperátor,‘ stálo tam.

Značky investovaly milióny dolarů, aby bylo na oděvu soutěžících dobře vidět jejich logo. Jídlo, které jedli, šperky, které měli na sobě, tenisky... všechno bylo sponzorované. A fungovalo to, jasně, že to fungovalo, tři roky to byl nejsledovanější pořad na světě. Na světě!“ Rozkašlal se.

Pomalou se nadechl a pokračoval.

„Den za dnem, měsíc za měsícem... Víte, co to znamená, být nejsledovanějším pořadem na celém světě?“

Ticho.

Nabral vzduch do plic a při výdechu se mu úplně změnil výraz v tváři.

Zadíval se do publika, na tváři smutný úšklebek.

„Až se přihodilo... to, co se přihodilo.“

V tu chvíli se na obrazovce objevila obří černá stuha a světla se ztlumila, takže v sále zavládlo příšeří.

Ačkoli k té katastrofě došlo už před několika lety, lidstvo se z ní ještě úplně nevzpamatovalo. Mnoho psychologů připouštělo, že bude třeba, aby se vystřídala alespoň jedna generace, než ona událost přestane v lidech vzbuzovat pocity bolesti a zármutku tak jako v nás, kteří jsme byli přímými svědky.

„Vím, že s ohledem na svou kariéru nejsem pro mnohé z vás nic než zruďa, která myslí jenom na peníze,“ – v tu chvíli pohlédl na mě – „ale i já mám city, víte? Musím se vám svěřit, že lituju mnoha věcí, které jsem udělal, změnil bych mnoho okamžiků ve svém životě, to samozřejmě, jenže teď už je pozdě, lítost už není k ničemu.“

Jeden z těch okamžiků mě naprosto zdrtil. To proto, že oni, a ona zejména, byli mou součástí a stejně tak i vaší, celého lidstva.“

Ticho.

Mnoho přítomných si zakrylo tvář ve snaze skrýt slzy, které prolévali vždycky, když ta událost přišla na přetřes.

„Toho dne nám vesmír připomněl, že jsme jen lidské bytosti, malí mravenečci...“

Znovu se rozkašlal.

Natáhl se po sklenici, ale nakonec ten nápad zavrhl.

Třásl se stále silněji.

Pomalů se naklonil k mikrofonu.

„No... myslím, že už jsem toho namluvil dost, mé tělo si žádá odpočinku...“

Plaše se odtáhl od mikrofonu a na několik vteřin se zadíval do publika. Tento moment trval tak dlouho, až jsem si chvíli myslela, že z pódia odejde.

Pokračoval.

„Nechci vás déle zdržovat, všichni máte jistě na práci něco lepšího než poslouchat vyprávění o nevýznamných bitvách muže, který se během několika dní proměnil ve starce...“

Opět ticho.

„Zbývá mi jen poděkovat vám za to, že jste přišli... Děkuji, velice děkuji.“

V tu chvíli se rozezněla píseň „I Am Mine“ od Pearl Jam a přišel nejdelší potlesk, jaký jsem kdy slyšela.

Světla jedno po druhém zhasínala, až zůstal jediný reflektor, osvětlující mého otce uprostřed pódia.

Nadešla část programu, která byla pro ostrahu nejchoulostivější. Strážci navrhli společnosti, aby závěrečné rozloučení pojala jinak: člověk stojící uprostřed pódia v záři jediného reflektoru je perfektní cíl.

Jenže on odmítl, chtěl rozlučku ve velkém stylu, při které bude publikum tleskat vestoje a reflektory budou mířit na něj jako na superstar. Prohlásil, že po tom všem už mu nikdo nemá právo přikazovat, co smí nebo nesmí dělat.

Ve chvíli, kdy vše potemní, čísi ruka neklidně přes kalhoty nahmátne zbraň. Ten někdo si nenápadně prohlédne ostřelovače, které má v zorném poli, aby zjistil, jestli některý z nich neodhalil, co má za lubem.

Ví, že je to dokonale příhodná chvíle. Ví také, že to musí provést rychle, protože jinak by to nemuselo vyjít. Zkoušel si to mnohokrát, ale přesto se chvěje. Zhluboka se nadechne a vsune ruku do kapsy.

Otcovo vyhublé tělo se drželo zpříma, ve tváři měl klidný výraz, oči zavřené, jak na něj dopadala záře toho malého reflektoru.

Lidé v publiku začali vstávat a nepřestávali přitom tleskat.

Můj otec otevřel pomalu oči, pohlédl na mě a usmál se.

Na pár vteřin jsem si představila, že jsme sami, jen my dva, jako v časech, kdy mě budil tím, že mě začal hladit na noze, a první, co jsem vždycky uviděla, byla jeho náruč.

Publikum dál tleskalo.

Jednu, dvě, tři... pět minut. Asi po deseti minutách potlesku se ta bouře začala pomalu vzdalovat a postupně ji nahradilo ticho.

Naprosté ticho.

V tu chvíli otec vytáhl z kapsy malý revolver, přiložil si ho k hlavě a zmáčkl spoušť.

Skořápka z kostí byla v okamžiku napadrt.

Na pódium mu hned přispěchal na pomoc personál ostraHy.

Rozezněly se sirény a v sále zavládl chaos. My v prvních řadách jsme viděli, co se stalo, ale diváci sedící dál od pódia si mysleli, že jde o atentát, že je v budově nějaký šílený střelec.

U východů se rázem nahromadily stovky lidí, takže vznikla lavina těl, která ve snaze zachránit si život rozsévala smrt.

Zato já jsem se nacházela ve VIP zóně, která byla od sálu oddělená, a tak jsem bez potíží odešla samostatnou chodbou, členové ostraHy mě mimochodem doprovodili až do bezpečné zóny.

Ale konečné skóre bylo katastrofální: více než sto zraněných a dvanáct mrtvých – osm lidí zemřelo na udušení nebo je ušlapali, tři zabil infarkt a jeden člověk přišel o život vlastní rukou.

Když jsem toho večera přijela domů, rozplakala jsem se tak, jak už dlouho ne. Poprvé v životě jsem pochopila, že pro mého otce byl nejhorší vedlejší škodou právě on sám.

Na jednu stranu jsem právě přišla o někoho, s nímž už mě nepojil žádný vztah, na stranu druhou... to koneckonců byl můj otec.

Měla jsem stejný pocit, jako když před lety zesnula maminka: uvědomila jsem si, že po smrti neodejde jenom onen člověk, ale zmizí i možnost vytvářet si na něj nové vzpomínky.

Mnoho kilometrů odtamtud, v zasedacím sále jedné z nejprestižnějších advokátních kanceláří na světě, s překvapením sledují, k čemu právě došlo. Na jeho smrt už byli připraveni, ale nikdy by je nenapadlo, že to provede právě takhle, v přímém přenosu.

Než si prohnal hlavou kulku, nechal ten muž naštěstí věci budoucí pěkně uspořádané: právě jeho peníze už od té chvíle všechno pohlídnají. Vypracoval složitou závěť, koupil si všechny, které nezbytně potřeboval, a umlčel ty, které nepotřeboval.

Utratil polovinu svého jmění za velmi zvláštní šperky. Zbytek peněz vynaložil na to, aby zajistil, že se ty šperky dostanou ke svým majitelům: k lidem, kteří figurovali na seznamu tak podivném, že mnozí z nich vůbec netušili, že na něm jsou.

Tohle byl úkol oné advokátní kanceláře: zařídit, aby byla poslední vůle naplněna. A pro tuto práci zde počítali pochopitelně nejen se svými právníky, ale také s odlišným typem zaměstnance: s lidmi, kteří nechodí v obleku a nemají stálý plat, s lidmi, kteří nikdy nepochybují a na nic se neptají.

Pohřeb plně odpovídal jeho životnímu stylu. Stejně jako když se loučil, i teď bylo nutné vytvořit bezpečnostní zónu kolem hřbitova, aby bylo možné udržet pod kontrolou všechny ty, kteří mu sem přišli dát poslední sbohem: premiéři, panovníci, diktátoři, podnikatelé, vítězové jeho soutěží... i tisíce bezejmenných lidí, které sem dohnala zvědavost nebo morbidní senzacechtivost.

Pohřební vůz přijel až k hlavnímu vjezdu na hřbitov a tam pod těžkou příkrývkou temných mračen čtyři muži vytáhli rakev a vydvihli si ji na ramena.

Od chvíle, kdy otec zemřel, až do pohřbu nebylo nikomu ani na chvíli dovoleno spatřit mrtvé tělo. Důvody byly zřejmé: výstřel mu úplně roztrávil lebku.

Pohřeb se vysílal živě, jak by si otec přál, a po celou dobu ve spodní části obrazovky běžely reklamy, v nichž inzerenti jeden po druhém – poté, co si vše předem zaplatili – vyjadřovali upřímnou soustrast.

Výrobce automobilů, textilní koncern, který byl pověřen ušít oblek, jež nikdo neměl spatřit, jedno z nejprestižnějších květinářství... Která firma by nechtěla zaplatit za to, že se objeví před milióny diváků? Můj otec dokázal vydělat peníze dokonce i na vlastním pohřbu.

Když prošli ústřední uličkou hřbitova, ocitli se v ohrazené části před panteonem; tam rakev pomalu spustili a uložili ji do hrobky, aby tam spočinula vedle ostatků mé matky.

Cesty osudu jsou nevyzpytatelné, protože teď po smrti budou mít k sobě jejich kosti blíže, než kdy měla jejich srdce.

Od toho dne hrob dvacet čtyři hodin denně střežili, protože existovaly obavy, že ho budou chtít poškodit vandalové: nenávist se nezastává ani u mrtvých.

Po krátkém smutečním proslovu byl obřad u konce a nastala chvíle, kdy se přítomní novináři začali vzájemně přetlačovat, aby získali nějaké prohlášení otcových blízkých.

Věděla jsem, že po mně celý pohřeb bude tisk pást: fotku mé tváře zalité slzami by chtěly na titulní stránku každé noviny, ale nepodařilo se jim to. Ne proto, že bych neplakala, nýbrž proto, že jsem se rozhodla na pohřeb nejít a sledovat ho z domu.

Cítila jsem se provinile, že jsem otce nedokázala víc milovat. Snad kdybych se pokoušela porozumět jeho povaze, kdybych se s ním pokusila sblížit, kdybych mu odpustila...

Vypnula jsem televizi a zhasla světlo v bytě i pod víčky.

Útěchu jsem se pokusila najít ve vzpomínkách, které jsem neměla nebo které jsem toužila zapomenout.

„Sbohem, tati,“ řekla jsem neslyšně.

Nikdy bych si nedokázala představit, že se za pár dní znovu objeví v mém životě... v našem životě.

SOUTĚŽ

(NĚKOLIK LET PŘED OTCOVOU SMRTÍ)

Chybělo jen pár minut, než oznámí jména osmi vyvolených. Všechno bylo připravené a nejambicióznější soutěž v dějinách televize mohla vstoupit do finále.

Uplynula spousta času od chvíle, kdy se několik nevlivnějších mužů planety sešlo v jedné pracovně, aby zde podepsali nejsložitější a také nejkontroverznější kontrakt, jaký se v té době dal podepsat.

Příliš mnoho požadavků všech zúčastněných, příliš mnoho peněz ve hře a samozřejmě také příliš velká moc, o kterou se museli dělit. Projekt mohl ztroskotat na sebemenší diplomatické podružnosti.

Potíž byla v tom, že – alespoň v očích veřejnosti – si ho nesměla přivlastnit žádná země, to by nefungovalo. Ačkoli celá iniciativa vzešla ze soukromého sektoru a nejžhavější želičko měl v ohni americký koncern, muselo jít o projekt, kterého by se zúčastnilo celé lidstvo, a tudíž musel být nějak zastoupen jeden každý stát. Cílem bylo, aby si ten projekt všichni vzali za svůj.

Přední kosmické agentury už vyvinuly potřebnou technologii. Stačily k tomu jen peníze, spousta peněz, proto do toho museli vstoupit tři nejbohatší lidé na planetě.

Nakonec se pomocí odměn a úplatků podařilo přesvědčit většinu stran, aby se na projektu tak či onak podílely, nebo je alespoň přemluvili, aby to předstíraly.

Už zpočátku se rozhodlo, že projekt bude mít dvě části. První expedice nazvaná Centinel vyšle tři astronauty a několik robotů, kteří v průběhu dvou let postupně vybudují zázemí pro druhou expedici, jíž se bude účastnit osm obyčejných lidí, kteří natrvalo obydli rudou planetu.

PRVNÍ EXPEDICE CENTINEL

Byla to nejdůležitější událost novodobé historie: lidská noha poprvé vkročí na jinou planetu, než je Země.

Pořad vzbudil masový zájem diváků: přípravy, technické zkoušky, výběr tří astronautů... milióny lidí to vše sledovaly s téměř nábožným zaujetím. Snad proto se ve chvíli, kdy po šestiměsíční cestě vkročil na Mars první člověk, vzedmul po celé Zemi, v každé domácnosti, v každém člověku dosud nevídaný pocit hrdosti.

Centinel zosobňovaly tři tváře: dvě mužské a jedna ženská, tváře lidí, kteří se zapsali do historie, tři lidské bytosti, na které se od té chvíle mělo pohlížet jako na hrdiny. A tak to i skutečně bylo, dokud se nepříhodilo něco, co z jednoho z nich učinilo terčem všeobecné nenávisi a hlavně jej to následně odsoudilo k zapomnění.

Tři kosmonauti, kteří se vydali na cestu bez návratu, protože doposud nebyla vyvinuta technologie, která by raketě umožnila odstartovat z Marsu. Oni sami poznamenali, že by třeba někdy v opravdu velmi vzdálené budoucnosti dokázali vybudovat infrastrukturu, která by jim umožnila přímo na Marsu vyrobit raketové motory, získat potřebné palivo a kontrolovat start... ale že pomyslení na návrat je prozatím utopie.

V následujících týdnech se každičká drobná událost a každý objev stávaly po celé zeměkouli námětem k hovoru: všechno bylo nové a vše se dělalo poprvé.

Několik kamer sledovalo každodenní život astronautů a také to, jak postupují práce na různých částech, z nichž se měl skládat nový domov osmi vyvolených: obytné moduly, skleník, solární panely...

Tu a tam se na stěně kosmické lodi či někde na oděvu kosmonautů objevilo logo šperkařství, které vyrábělo velmi zvláštní prsteny. Byla na něm tři písmena, dvě malá a jedno velké, která dohromady tvořila nápis eXo, kde se písmeno X ovíjelo kolem sousedních dvou samohlásek. Zpočátku to byla jen další značka z mnoha, které projekt sponzorovaly, proto jí nikdo nevěnoval pozornost.

Během mise se všechno natáčelo, všechno se zaznamenávalo pro historii: od úkolů, kterými pověřovali roboty, až po detaily každodenního života kosmonautů, jako bylo vyměšování nebo cvičení.

Nicméně první expedice nebyla reality show, byla to vědecká mise, a proto záběry všedního života astronautů postupně zmizely z obrazovek a vysílalo se jen to, co se týkalo výstavby a zařizování stanice určené osmi vybraným občanům.

A protože chyběla láska, sex i násilí, sledovanost začala pozvolna klesat. Kdo by se díval na to, jak tři brilantní mozky, nejlepší z nejlepších, staví vesmírnou stanici na Marsu, když na konkurenčním programu vysílali nejnovější milostné plotky celebrity, která byla zrovna v kurzu?

A tak hlavní organizátor změnil taktiku a zaměřil se na druhou expedici, která měla odletět později a již měli tvořit obyčejní lidé, lidé jako vy nebo já.

Díky tomu následoval obrovský úspěch: další člověk v pořadí, který měl obydlet Mars, mohl být váš nejlepší kamarád, váš lékař, učitelka vaší dcery, automechanik, který spravuje vaše auto, sousedka, se kterou se zdravíte u výtahu, ta neznámá, s níž jezdíte den co den stejným autobusem... Do výběru se mohl dostat kdokoli a to, že se kolonizace Marsu stala takhle demokratickou záležitostí, mohlo – ale hlavně mělo – přinést zisk, obrovský zisk. Bylo to jediné řešení, díky němuž mohl projekt jako celek, tedy Centinel i reality show, vůbec fungovat.

Veřejnost se ale nikdy nedozvěděla o existenci třetí části projektu, nazvané eXo. Teprve tato část dávala všemu opravdový smysl, ale zároveň vše podkopávala.

Měsíc po otcově smrti si mě minulost znovu našla. Toho dne u mě pár minut poté, co jsem dorazila domů, zazvonil poslíček a nechal mi přede dveřmi balík. Nestačila jsem si s ním promluvit; když jsem otevřela, viděla jsem, jak na kole mizí ulicí. Vlastně to nebylo poprvé, co se mi něco takového přihodilo, byla jsem zvyklá, že mi nějaký anonymní zdroj takhle doručí nějaké důvěrné informace: nějaké udání, zprávu, která odkudsi bůhvíjak unikla, kompromitující videonahrávku...

Vzala jsem si balík a zamířila k sedačce.

Jako každý den, kdy jsem v redakci strávila příliš mnoho času, jsem domů dorazila úplně zničená. Spánek vždycky přemohl tělo, které pracovalo mnohem déle, než by se slušelo, pro mediální společnost, kde zprávy zastarávaly dřív, než se vůbec udály, kde jste nebyli nikým, pokud jste nepřišli jako první, kde jste se v řádu vteřin museli rozhodnout, jestli je nějaký únik informací pravdivý a vy ho okamžitě zveřejníte, nebo zda budete váhat a dost možná přijdete o exkluzivní zprávu.

Zapnula jsem televizi, posadila jsem se do tureckého sedu na pohovku a začala jsem balíček rozbalovat. Tahle část byla vždycky čím si napínává, nikdy jste nevěděli, co uvnitř najdete: obyčejné povídačky, stopu, která vás nezavede nikam, nebo třeba zprávu století.

Nikdy bych si ale nedokázala představit, že uvnitř bude on.

